

LIETUVOS GEOLOGIJOS TARNYBA PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

Biudžetinė įstaiga, S. Konarskio g. 35, LT-03123 Vilnius, tel.: (8 5) 233 2889, 233 2482,
el. p. lgt@lgt.lt, http://www.lgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188710780

Alytaus rajono savivaldybės administracijai
info@arsa.lt
Kopija
Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai

2020-06-

Nr. (6)-1.7-

I

DĖL DIOKsinŲ IR FURANŲ TYRIMŲ ALYTAUS RAJONO DIRVOŽEMYJE

Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – LGT) Hidrogeologijos skyriaus vedėja Rasa Radienė 2020 m. balandžio 15 d. paėmė 6 jungtinius viršutinio grunto sluoksnio mėginius dioksinų ir furanų kiekiams nustatyti. Dirvožemio mėginių ėmimo vietos buvo suderintos su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) specialistais, tuo pačiu metu tose pačiose vietose ėmusiais žolės ir želmenų mėginius. Mėginių tyrimo vietos parinktos ūkininkų laukuose, kur po 2019 m. UAB „Ekologistikos“ gaisro VMVT imtuose daugkartiniuose žolės ir želmenų mėginiuose buvo nustatyta, kad dioksinų kiekiai viršija pašarams nustatytą normą (lentelė). Pavasarį atnaujintų tyrimų tikslas – nustatyti dirvožemio patvarių organinių teršalų (POT – dioksinų, furanų ir polichlorintų bifenilų) taršos poveikį kultūriniais pašariniais bei maistiniams augalams.

Dirvožemio mėginiai 2020 m. balandžio 21 d. buvo perduoti laboratoriniams tyrimams UAB „Labtarnai“, kuri 2020 m. gegužės 11 d. pateikė LGT tyrimų protokolus.

Teisės aktuose ribinės vertės dioksinams ir furanams dirvožemyje nėra nurodytos. Vadovaujantis naujausių mokslinių tyrimų duomenimis, dioksinų, furanų ir polichlorintų bifenilų (PCB) suminė koncentracija, apskaičiuota remiantis toksiškumo ekvivalentu (Σ -TEQ WHO-PCDD/F+PCB) mažesnė nei 5 ng/kg yra saugi ir galinti užtikrinti saugų bio-akumuliacijos lygį augaluose, mažesnę nei 0,2 ng/kg (Σ -TE(2005) PCDD/F+PCB). Šių tyrimų metu nustatyta, kad nė viename dirvožemio mėginyje 5 TEQ ng/kg saugi koncentracijos riba nėra pasiekta. Didžiausias suminis POT kiekis buvo nustatytas ūkininko A. Baciūškos laukuose (1,58±0,881 ng/kg), kur buvo aptikti ir didžiausi atskirų furanų bei PCB kiekiai: 1,2,3,4,6,7,8-HeptaCDF – 2,06 ng/kg; 2,3,7,8-TetraCDF – 1,02 ng/kg; PCB118 – 594 ng/kg, PCB105 – 296 ng/kg. Toksiškiausių dioksinų 1,2,3,7,8-PentaCDD ir 2,3,7,8-TetraCDD, kurių TEQ=1, neaptikta nė viename dirvožemio mėginyje, o keli dioksinai ir furanai, kurių TEQ=0,1, aptikti tik A. Baciūškos laukuose.

Palyginus tose pačiose vietose išmatuotą POT junginių koncentraciją dirvožemyje ir augaluose, nustatyta labai silpna neigiama koreliacija – Pirsono tiesinės koreliacijos koeficientas r svyruoja -0,27 – -0,18 ribose ir rodo labai silpną atvirkštinę priklausomybę – jei dirvožemyje patvarių organinių teršalų daugiau, tai žolėje jų randama mažiau. Atkreipiamė dėmesį, kad šios tendencijos priežastys bei kryptys išlieka nenustatytomis ir nežinomomis. Vertinant dirvožemio tyrimų rezultatus, galima daryti išvadą, kad dirvožemis nekelia didesnio pavojaus aplinkai bei žmogaus sveikatai.

Lentelė. Dirvožemio ir kultūrinių augalų mėginių ėmimo vietos Alytaus rajone ir dioksinų, furanų bei polichlorintų bifenilų tyrimų rezultatai, ng/kg dirvožemio sausoje medžiagoje ir augalų 12% drėgnio medžiagoje.

Eil. Nr.	Mėginių vieta, ūkio adresas	Koordinatės LKS-94	Dirvožemis Σ -TEQ (NATO/CCMS) PCDD/F	Dirvožemis Σ -TEQ WHO-PCDD/F+PCB	Žolė Σ -TE(2005) PCDD/F	Žolė Σ -TE(2005) PCDD/F+PCB
1.	Gediminas Krušna, Alytaus g. 5, Karklynų k., Alytaus r.	495622, 6037207	0,908± 0,0314	1,1± 0,0291	0,427± 0,107	1,32± 0,33
2.	Vitas Zmitravičius, Vytautiškių k., Alytaus r.	497042, 6035933	0,966± 0,102	1,16± 0,0979	0,0848± 0,0212 (kvietrugių želmenys)	0,167± 0,042 (kvietrugių želmenys)
3.	Dainius Makštutis, Palaukės 6, Genių k. Alytaus r.	496191, 6035868	0,907± 0,0302	1,1± 0,025	0,130± 0,033	0,297± 0,074
4.	Antanas Darbišius, Raudonikių k. Alytaus r.	497443, 6035071	0,898± 0,0872	1,08± 0,0847	1,30± 0,33	4,57± 1,14
5.	Antanas Bačiūška, Rutkos k., Alytaus r.	499034, 6033938	1,190± 0,683	1,58± 0,881	0,120± 0,03	0,346± 0,087
6.	Rita Bardzilauskienė, Jasunskų k., Alytaus r.	501967, 6034115	0,855± 0,031	1,03± 0,0283	0,0834± 0,021 (kviečių želmenys)	0,143± 0,036 (kviečių želmenys)

Pastaba: nurodyta viršutinė±apatinė POT junginių koncentracija, apskaičiuota naudojant suminį toksiškumo ekvivalentą: PCDD/F – dioksinų ir furanų suma; PCDD/F+PCB – dioksinų, furanų ir polichlorintų bifenilų suma.

Direktorius

Giedrius Giparas

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, S. Konarskio 35, LT-03123 Vilnius, Lietuva
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL DIOKsinų IR Furanų TYRIMŲ ALYTAUS RAJONO DIRVOŽEMYJE
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-06-09 Nr. (6)-1.7-3537
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0, GEDOC
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	GIEDRIUS GIPARAS, Direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-06-09 09:25:16
Parašo formatas	Trumpalaikis skaitmeninis parašas, kuriame taip pat saugoma sertifikato informacija
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A
Sertifikato galiojimo laikas	2019-10-18 - 2022-10-17
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Ina Levčenkaitė, Vyriausioji referentė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-06-09 09:25:58
Parašo formatas	Trumpalaikis skaitmeninis parašas, kuriame taip pat saugoma sertifikato informacija
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2020-01-09 - 2021-01-08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elektroninė dokumentų valdymo sistema VDVIS, versija v. 3.04.02
El. dokumento įvykius aprašantys metaduomenys	
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	El. dokumentas atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja. Tikrinimo data: 2020-09-30 12:03:35
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2020-09-30 atspausdino Rasa Radienė
Paieškos nuoroda	